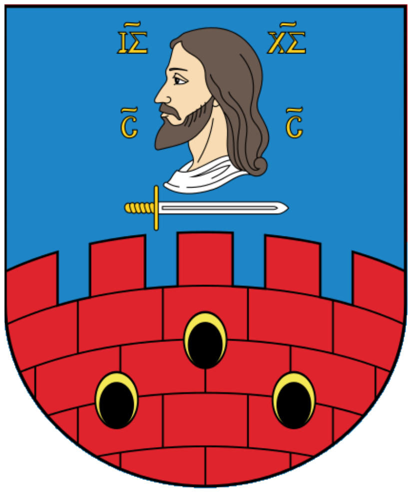

ДЗВІНСКІ ЎЗГОРАК

Кроч на свой родны, дзвінскі ўзгорак, каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №15 (140)
ЛІСТАПАД 2021 ГОДА

ЦЭНЗУРА

СПЕКТАКЛЬ «ЦІЛЬ» ЗДЫМАЮЦЬ З АФІШ

Спектакль «Ціль» па раману Шарля дэ Касцёра «Легенда аб Ціле Уленшпігеле» віцебскія акторы-коласаўцы падрыхтавалі да 95-годдзя тэатра. 21-га лістапада адбылася прэм'ера. Калі вельмі сцісла пра сюжэт — то твор пра барацьбу супраць тыраніі. Інквізіцыя, даносы за грошы, катаванні «ератыкоў», публічныя пакаранні смерцю...

Гэта пастаноўка мастацкага кіраўніка тэатра Міхаіла Краснабаева паводле п'есы Грыгорыя Горына, заснаванай на рамане Шарля Дэ Кастэра, рыхтавалася да 95-годдзя Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Якуба Коласа.

У нядзелю, 21 лістапада, адбылася ўрачыстая прэм'ера, на якую было запрошана кіраўніцтва горада іволасці,атаксамаприсутнічаўміністр культуры Беларусі. Не зразумела, якую крамолу ўбачылі чыноўнікі ў спектаклі, але, паводле крыніц «ННВ», пастаноўку знялі з паказаў, а дырэктара тэатра выклікалі ў сталіцу.

Я бачыла толькі першую частку, бо вымушана была сыйсці па справах у антракце. Але паспела зразумець: спекталь вельмі глыбокі, а коласаўцы, як заўжды, на вышыні. Цэлую гадзіну я сядзела і дзіву давалася: колькі ў гэтай пастаноўцы паралелей з сённяшнім днём. Няўжо, думаю, гэткае «вальнадумства» па сённяшніх часах дапусцілі да сцэны?

Ззаду, праз некалькі шэрагаў, сядзела віцебскае начальства і кіраўніцтва Мінкульта. Мне ўвесь час хацелася пабачыць іх твары, іх рэакцыю. Так і карцела азірнуцца. Але ж не будзеш гэтага рабіць, непрыгожа.

Думала: ладна, не ўдалося даглядзець спектакль да канца гэтым разам, вазьму квіток на наступны паказ, у снежні. Але яго, мяркуючы па ўсім, не будзе... Божа, мой Божа, які панічны, ліпкі, агідны страх паўсюль, на кожным кроку. Жах.

Таццяна Мацвеева
фэйсбук

ПЕРАСЛЕД

У БЛОГЕРКІ ЯНУШКОЎСКАЙ ПЕРАТРУС

Алена Янушкоўская ўжо некалькі месяцаў знаходзіцца ў замежжы, але міліцыянты зьявіліся ў яе дома.

Дом Алены Янушкоўскай месьціцца ў вёсцы Суйкава Віцебскага раёну, цяпер там жыве прыёмная дачка блогеркі з двума дзецьмі, піша Беларуская асацыяцыя журналістаў.

Як распавяла прыёмная дачка Сьвятлана, міліцыянты шукалі «незарэгістраваную сымболіку» ды распытвалі, ці вярталася Янушкоўская дахаты і ці не зьбіраецца зрабіць гэта найбліжэйшым часам. Пра тое самае міліцыянты распытвалі і суседзяў-аднавяскоўцаў, а прыёмнай дачцэ патлумачылі, што перагрус робяць, бо маці «нешта ня тое разьмясьціла ў інтэрнэце».

Янушкоўская мусіла пакінуць Беларусь праз судовы перасьлед і пакараньні адміністрацыйнымі арыштамі нібыта за ўдзел у мінулагодніх пратэстах. Блогерка рабіла зь іх стрымы і разьмяшчала на сваім канале «Настоящая Беларусь». Адзін з апошніх відэаролікаў стаў непасрэдным прычынайператрусу, мяркуе Алена.

«Мой відэаролік „Малітва за Беларусь зь Вячаславам Баркам" трапіў у пералік так званых „экстрэмісцкіх" матэрыялаў. Ініцыявала гэта ўсё пракуратура Расонскага раёну. Ксёндз Вячаслаў Барок служыў у Расонскім касьцёле і таксама зьехаў зь Беларусі, бо яго вінавацілі ў „экстрэмісцкіх" выказваньнях у ягоным відэаблогу».

«Малітва за Беларусь» — цыкль акцый, якія праводзяць у Варшаве беларусы, вымушаныя зьехаць у Польшчу. Алена Янушкоўская дапамагае ў арганізацыі гэтых сустрэч і вядзе з іх наўпроставыя трансьляцыі.

РС

Чытайце сайт Віцебскага раёна:
http://vicebskreg.by

ІНВЕСТЫЦЫІ

НАРАСТИТЬ ПРОИЗВОДСТВО ИНДЕЙКИ В ХАЙСАХ

На базе производственного участка «Хайсы» ПУП «Птицефабрика Оршанская» состоялся штаб по ремонту и введению в эксплуатацию птичника № 16. Руководил процессом председатель районного исполнительного комитета Геннадий Сабынич.

В обсуждении рабочих вопросов приняли участие заместитель начальника управления строительства комитета по строительству облисполкома Сергей Прокопович, директор участка Александр Тасминский, а также представители Оршанской птицефабрики.

Обновленное помещение птичника планируется ввести в эксплуатацию во второй половине ноября, что позволит птицефабрике увеличить поголовье птицы и, следовательно, повысит объемы выпускаемой головным предприятием продукции. Помещение рассчитано на 6 тысяч индюшат, которые будут находиться в нем с 45-дневного возраста на доращивании на напольном содержании.

В эти дни в здании птичника завершается монтаж оборудования и подготовка его к работе. Чтобы успеть сдать объект в установленные сроки, Оршанская птицефабрика окажет кадровую поддержку.

По словам Александра Тасминского, сегодня на производственном участке птицефабрики действуют 11 птичников. Общая численность поголовья индюков составляет без малого 27 тысяч. Однако перед производственным участком стоит задача по его увеличению, поэтому в перспективе будут отремонтированы еще два птичника — № 19 и № 15.

В основном все ремонтные работы, а также установка освещения в помещении, поильников, кормушек выполнены собственными силами. Обустроены приточные, вытяжные, торцевые туннельные вентиляторы. Самостоятельно отремонтированы кровля, стены. А вот наладкой системы автоматизации процессов кормления, водопоения и прочих необходимых производственных механизмов занимаются работники ООО «Лида-Сервис».

В завершение штаба Геннадий Сабынич попросил ускорить темпы работ, а также наладить четкую согласованность действий между организациями, чтобы сдать объект в установленные сроки.

Ольга МАКСИМОВА
www.pridvinje.by

БЕЛАРУСКІ ЛЕС

35 ОЛЕНЕЙ ДЛЯ ВИТЕБСКОГО ЛЕСХОЗА

В Витебском лесхозе постоянную прописку получили 35 благородных оленей. Как прошло их заселение, сколько пробудут животные в вольере и когда отправятся в лес, узнала корреспондент «ВВ».

Встречать новоселов, держащих путь из Миорского района, собралось большое количество зрителей.

И вот грузовой автомобиль, в кузове которого находятся 4 самца, 21 самка и 10 сеголеток, заезжает на территорию в 4, 6 га, огороженную забором. Ворота закрываются, очевидцы события ждут с камерами наготове. Сотрудники ООО «Обстерно», поставщики оленей, открывают прицеп, и все замирают.

Буквально через две минуты из кузова выпрыгивают несколько оленей и быстро бегут подальше от людей, через пять минут действие повторяется. Остальные животные не сразу решаются покинуть транспорт, напряженно смотрят на открытую дверь. Сотрудники ООО «Обстерно» начинают стучать по автомобилю, чтобы олени вышли из машины, однако те начинают стучать копытами в ответ. Лишь после того, как зрители исчезли из поля зрения животных, олени покинули кузов и через несколько секунд спрятались за деревьями.

За подобными событиями работники леса наблюдают с 2016 года.

Еще 5 лет назад в Витебской области процент покрытия территории оленями составляла 30%, а в этом году уже 60%.

Увеличение популяции происходит благодаря Государственной программе «Белорусский лес». Для разведения благородного оленя облисполком выделяет финансирование из тех денежных средств, которые поступают в бюджет от государственной пошлины на право охоты.

Лесхозы, которые желают заниматься расселением оленей, должны не просто подать заявку, но и соблюсти ряд условий. Например, стаж работы охотхозяйства – не менее десяти лет, на территории проживания животных должен находиться вольер и соблюдены все условия для их содержания. Так, в Витебском лесхозе имеются лесистые участки, у оленей есть доступ к воде, установлены солонцы, подкормочные площадки, навесы для кормов, сена и зерна.

В вольере олени пробудут до лета, сотрудники лесхоза снимут забор и установят в радиусе 2-3 километров подкормочные площадки. Животные начнут постепенно самостоятельно питаться и не так активно посещать подкормочные площадки, т.к. доступ к естественным кормам уже не будет ограничен.

(працяг на стар. 2)

БЕЛАРУСКІ ЛЕС

(пачатак на стр. 1)

– Считаем оленей по следам и фотоловушкам. Когда их численность достигнет не менее 70 особой, будет разрешена охота, но это произойдет через несколько лет, – рассказал главный охотовед Витебского ГПЛХО Дмитрий Дикович.

В рамках Госпрограммы «Белорусский лес» за предыдущую пятилетку Витебская область закупила более 300 благородных оленей, тогда их расселили в Глубокском, Миорском, Лепельском, Полоцком, Шумилинском и Шарковщинском районах.

На сегодняшний день благородный олень обитает в 35 из 62 охотничьих хозяйств области, а охота разрешена в 30. В дальнейшем работа по расселению этих животных в охотничьи хозяйства Витебщины будет продолжена.

АЛЁНА КОЛОСОВА
vitvesti.by

РЫБАЛОЎСТВА

В ОЗЕРО КОСТОВЬЕ ЗАПУЩЕНА ЩУКА

По информации Витебской районной инспекции природных ресурсов и охраны окружающей среды зарыбление провели арендаторы водоема ИП «Детскосельский-Городок» с соблюдением всех рыбоводно-биологических обоснований ведения рыболовного хозяйства. Делали это в присутствии сотрудников райинспекции. Рыбопосадочный материал был закуплен в ОАО «Рыбхоз Волма» Червенского района.

Озеро Костовье находится в лесу в 28 километрах на северо-востоке от областного центра и в 6-ти от агрогородка Курино в бассейне реки Двина. Спуск к воде в основном крутой, берег илистый, по береговой линии зарастает тростником.

Арендаторы ежегодно заботятся о том, чтобы разнообразить и улучшить рыбный фонд водоема. В прошлом году в озеро были запущены двухлетние карпы, а годом ранее — караси. На озере Костовье организовано платное любительское рыболовство.

Однако, по словам арендаторов, запущенная молодя щука пока не достигла промысловой меры, поэтому на данном водоеме планируется ввести запрет на вылов этой щуки, так как ей потребуется время, чтобы вырасти до необходимых размеров. Половой зрелости щука достигнет через три-четыре года. Так как это ценный вид рыбы, для нее установлена мера вылова в 40 см при любительском рыболовстве.

Ольга ВИКТОРОВА
"Жыццё Прыдзвіння"

КУЛЬТУРА

«ЛЯЛЕЧНЫ КАРАГОД» З ЗАРОНАВА

У прасторнай музейнай зале Заронаўскага музея на паліцах размясціліся каля 100 розных калекцый. Чаго тут толькі няма: самавары, елачныя ўпрыгожванні, музычныя інструменты, значкі, лапці, бутэлькі, календары...

Захапляе зацікаўленых наведвальнікаў стракаты куток з мноствам лялек розных колераў і памераў. Тут захавальнік музейных каштоўнасцей Людміла Нікіціна сабрала прадметы народнага рамяства з усіх рэгіёнаў Беларусі. Пра іх вядзе захапляльны аповед разам са сваімі памочнікамі — юнымі экскурсаводамі.

Лялька вядомая з глыбокай старажытнасці: усюды, дзе б ні сяляўся чалавек, яна была яго нязменным спадарожнікам. Традыцыйныя народныя лялькі служылі беларусам рытуальнымі абярэгамі, з'яўляліся абавязковымі атрыбутамі святочных абрадаў. Па сваім прызначэнні падзяляліся на тры вялікія групы: абярэгавыя, абрадавыя, гульнёвыя.

Асноўныя патрабаванні да вырабу лялек былі наступныя: нічога нельга праколваць іголкай — усё прымотваецца і прывязваецца, нават тканіну было пажадана ірваць, а не рэзаць, таму часам такія вырабы называлі «ірванкі». Нельга было прышываць да галавы валасы. Па форме імкнуліся рабіць яе крыжападобнай, каб не было падабенства з чалавекам, дзеля гэтага не малявалі і твар, бо лялька без вачэй лічылася неадушаўлёным прадметам і не магла ўвабраць у сабе ліхія сілы, а значыць, была бясшкодная для гаспадара. Ствараючы ляльку, неабходна было ўкласці ў яе сваю дабрыню і святло, бо яе задача — абараніць ад злосці, прыняць хваробы і няшчасці, уладкаваць сямейны дабрабыт.

Людміла Канстанцінаўна паказвае першы экспанат. Гэта «неразлучніца», якую дарылі маладой пары на вяселле. Уяўляе сабой постаці хлопца і дзяўчыны, якія трымаюцца на палачцы, як сімвал душэўнага адзінства і моцнай сям'і. Есць і яшчэ адзін варыянт гэтага вырабу — лялькі жаніха і нявесты «садзілі» на галінку, якая зраслася з другой, сімвалізуючы тое ж самае. Глядзім далей: на далоньцы Нікіцінай з'яўляецца нешта падобнае да мяшэчка з крупамі, якія прыемна шамацяць у руках.

— А гэта лялька-«зярнушка», яна павінна быць у кожнай хаце, каб у сям'і было багацце. Тут унутры зярняткі з лепшых леташніх снапоў, а з кожнага новага ўраджаю гаспадыня рабіла новую зярнушку, каб на стале быў хлеб , а ў доме — дастатак, — распавядае краязнаўца.

Колькі тут розных лялек, аж вочы разбягаюцца! Затрымала позірк на цікавым вырабе, падобным да жанчыны з шыкоўным бюстам у пышнай блакітнай спадніцы з белымі рамонкамі. Прынюхалася: мята, ноткі чабору, нешта яшчэ… Гэта «траўніца», якая напоўнена духмянымі лекавымі травамі, павaрушы яе ў руках — і па пакоі разальецца травяны дух. Лічылася, што лялька адганяе хваробы, дзеля гэтага такі абярэг падвешвалі над ложкам хворага чалавека. Яшчэ ў калекцыі прадстаўлены «лакатніцы», назва паходзіць ад таго, што дзяўчаткі раней бралі палена па памеры локця і абкручвалі тканінай, гушкалі. Гэта так званы прататып сучаснай прыгажуні-барбі. Лялька ў выглядзе жанчыны з дзеткамі, якую наўмысна рабілі да вяселля на прыплод, называецца «стаўбушка».

— Лялькі-«скруткі» розных колераў і памераў, якіх прадстаўлена ў калекцыі шмат, мы з дзецьмі таксама навучыліся рабіць. Цудоўныя майстар-класы праводзіць бібліятэкар Вольга Іванова, — працягвае Нікіціна.

Прыцягваюць увагу гасцей вырабы майстрыцы Святланы Лягковай, якая падарыла свае работы ў экспазіцыю. Яна карпатліва вяжа з нітак народныя лялькі ў розных вобразах. Справа вельмі цяжкая і ўнікальная.

Традыцыі беларускага народа, фальклор і здабыткі мастацтва — гэта найкаштоўнейшая спадчына, якую беражліва захоўваюць і папулярызуюць у Заронаўскім музеі.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА
"Жыццё Прыдзвіння"

ПРАГНАЗАВАННЕ

КОРРЕКТИРОВКА ГЕНПЛАНА

Городские службы с привлечением заинтересованных организаций сейчас активно занимаются разработкой Генерального плана города Витебска. Совещание со специально созданной для этого рабочей группой специалистов провел заместитель председателя горисполкома Сергей Соглаев.

— Витебск активно развивается. Ежегодно в областном центре вводится в строй 150–170 тысяч квадратных метров жилья, — отметил Сергей Николаевич. — Появляются новые объекты городской инфраструктуры, в том числе такие крупные, как путепровод «Полоцкий», продолжение проспекта Строителей в микрорайон Билево. Возводятся нужные людям социальные объекты — школы, детские сады и другие. Как город будет развиваться дальше, в ближайшие 7–10 лет? Ответ на этот вопрос даст детальная проработка всех рациональных предложений при подготовке нового генерального плана.

Его заказчиком является Министерство архитектуры и строительства Республики Беларусь, а разработчиком — столичное УП «БелНИИП градостроительства». Тщательно взвешенные предложения рабочей группы, администраций районов Витебска, которые предметно обследовали каждый уголок города, впоследствии будут переданы для оценки и утверждения разработчику масштабного документа. Сейчас же очень важно наряду со специалистами вовлечь в этот процесс жителей города, а также юридических лиц — предприятия и организации. Чем выше будет их активность и заинтересованность в улучшении обустройства того или иного уголка города на данном этапе проработки генплана, еще до вынесения изменений на официальное общественное обсуждение, тем жизнеспособнее будет документ, по которому нам предстоит жить и работать в ближайшие годы.

Сразу же отметим, что при подготовке генерального плана акцент сделан не на расширении городских территорий. Места у нас достаточно. Поставлена задача идти по пути уплотнения существующей застройки, задействовать каждый неиспользуемый или плохо используемый участок городских территорий любого назначения, чтобы вовлечь в экономический оборот, улучшить внешний облик Витебска и его привлекательность для жизни и вложения инвестиций.

Перспективы дальнейшего жилищного строительства определены и дискуссий не вызывают. По словам начальника отдела архитектуры и градостроительства горисполкома Игоря Кадушко, в ближайшие годы оно будет сосредоточено на освоении площадки под строительство жилого микрорайона Черемушки на 200 тысяч квадратных метров, микрорайона Тарный, где в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь № 240 квартиры смогут получить семьи, нуждающиеся в улучшении жилищных условий. Параллельно многоквартирное жилье будет строиться в микрорайонах Никрополье, Лучеса. Затем начнется освоение Билево-4.

В ходе подготовки генплана пристальное внимание уделяется возможности уплотнения существующей застройки. Уже разрабатывается проектная документация для строительства жилых домов на небольших свободных участках по улицам Продольной, «Правды», Герцена, Некрасова, проспекте Черняховского и других. Главное, чтобы все было взвешено с точки зрения экономичности прокладки новых или подключения к существующим коммуникациям. Там, где это проблематично, целесообразно возводить дома на электрическом отоплении. Точечная застройка позволяет решать несколько проблем: и жилье для людей построить, и благоустроить непривлекательные прежде участки, улучшив эстетическую составляющую внешнего облика Витебска.

Также решены основные вопросы по въезду со стороны Московского проспекта, который с обеих сторон будет обрамлять многоквартирная жилая застройка, а также рекреационная зона парка «Славянский». Значительно улучшится въезд в город со стороны Орши после завершения строительства микрорайона Никрополье. Перспективным с учетом проведенной масштабной реконструкции стал район улицы Гагарина. Здесь, как говорили в ходе обсуждения, необходимо особенно тщательно взвесить все возможности вовлечения в оборот неэффективно используемых территорий производственного назначения размещенных в этом районе предприятий. Один из вариантов — изъятие участков производственно-делового назначения для жилой застройки, на которых деятельность субъектов хозяйствования прекращена.

Вера МУРАШКИНА
«Витьбичи»

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэдэфануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ЛІКВІДАЦЫЯ

«ПАД КАНЕЦ СВАЙГО ІСНАВАННЯ РЭЖЫМ СКІНУЎ УСЕ МАСКІ»

Вярхоўны суд задаволіў пазоў Міністэрства юстыцыі і ліквідаваў адно са знакавых грамадскіх аб'яднанняў — Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны (ТБМ). З нагоды таго, што адбылося, Филин пагутарыў аб іміджавых стратах і духоўным набыцці з філосафам, рэдактарам часопісу ARCHE Валерам Булгакавым.

— Я думаю, тут розлік на тое, каб спецыяльна ліквідаваць іміджавыя арганізацыі. Каб нанесці ўдар па тых структурах грамадзянскай супольнасці, якія ведае фактычна кожны палітычна актыўны чалавек у Беларусі, і тая публіка за мяжой, якая цікавіцца беларускай палітыкай.

Перш за ўсё гэта робіцца дзеля застрашэння. З разлікам на тое, што ў звычайнага абывацеля, які пабачыць, што справы дайшлі да ліквідацыі так званых кітоў грамадзянскай супольнасці, якія існавалі ў Беларусі апошнія 30 гадоў, гэта можа рэфлекторна выклікаць паніку, страх, боязнь у сувязі з тым, што і да яго таксама можа дайсці чарга.

Па-другое, беспрэцэдэнтнае закручванне гаек у палітычнай сферы — гэта, безумоўна, знак унутраным і знешнім назіральнікам аб тым, што мы фактычна падыходзім да ўзроўню позніх савецкіх часоў. І ТБМ, і ПЭН-цэнтр, і БНФ, і шэраг іншых структур узніклі на хвалі перабудовы. ТБМ з'явілася ў 1989-90 гадах.

На ўзроўні палітычных мэсэджаў, якія дасылаюць цяперашнія беларускія ўлады, мы бачым, што яны робяць курс на вяртанне да познесавецкага палітычнага ландшафту, калі існавалі толькі афіцыйна дазволеныя грамадскія аб'яднанні, ці то «общество женщин», «общество борьбы за мир», пазней «общество трезвенников» і гэтак далей.

І гэта вельмі небяспечны знак, паколькі калі гэта дынаміка будзе працягвацца, то пад ударам прымусовай ліквідацыі апынуцца тыя астраўкі свабоды і вольнадумства, якія яшчэ ёсць.

— А яны яшчэ ёсць у нас?

— Ёсць шэраг драбнейшых структур, якія маюць статус афіцыйна зарэгістраваных. Тыя ж палітычныя партыі, якія маюць апазіцыйныя погляды да кіруючага рэжыму. Яны зараз праходзяць перарэгістрацыю, але ж пытанне яшчэ адкрыта.

Апрача гэтага застаюцца нейкія раней зарэгістраваныя СМІ, накшталт «Народнай Волі» Іосіфа Сярэдзіча.

І калі іх не застанецца, Беларусь ператворыцца ў БССР узору 1985-86 гадоў.

Атрымалася, што пад канец свайго існавання лукашэнкаўскі рэжым нарэшце скінуў усе маскі. Усё, што адбываецца, мае яшчэ дадатковы сэнс у плане канфрантацыі з Захадам, бо не сакрэт, што шмат якія грамадскія арганізацыі ўспрымаліся кіруючай уладай як «кліентура Захада».

Прычым, я маю на ўвазе перш за ўсё грамадскія арганізацыі, якія займаліся тымі ж гендэрнымі ці экалагічнымі праблемамі. Таму гэта мае яшчэ і знешнепалітычны аспект. Гэта адзін са знакавых сімптомаў буйнамаштабнай канфрантацыі з Захадам.

Пасланне тут відавочна: мы знішчым вашу «кліентуру», калі вы не прымеце нашы ўмовы — прызнанне Лукашэнкі як законна абранага прэзідэнта і ўвогуле гарантаванне статуса-кво, якое існавала да прэзідэнцкіх выбараў.

— А ці зможа таварыства аднавіць сваю працу, як некаторыя НДА, за мяжой?

— Для самога таварыства наладзіць працу дзесьці за мяжой не вельмі зручна, як, напрыклад, для тых жа курсаў «Мова Нанова». Бо ТБМ — гэта была арганізацыя, якая праграмна вяла сваю дзейнасць у Беларусі, якая спрабавала наладжваць дыялог з уладамі, якая спрабавала наладзіць першы беларускі ўніверсітэт, якая мела два зарэгістраваныя СМІ — «Новы Час» і «Наша слова». Усім сваім статусам і сваёй праграмай арганізацыя была моцна ўкаранёна да Беларусі.

Я не думаю, што яе можна перавезці за мяжу цалкам, але за мяжу можна будзе вынесці нейкія фрагменты дзейнасці, тыя ж СМІ, нейкія навучальныя адукацыйныя праекты. Але як арганізацыя, якая працавала з беларускімі школьнікамі, са студэнтамі, выкладчыкамі, лакальнымі ўладамі, — яна не зможа па-за межамі ў такім выглядзе функцыяваць.

— Якія думкі ў вас наогул выклікае тое, што зараз адбываецца з усім, што мае дачыненне да беларускай мовы?

— Беларусь — дэ-факта расейскамоўная краіна. Мы бачым, што беларуская мова ў апошнія дзесяцігоддзі ў нашым грамадстве паўнавартасна не функцыянуе. Лукашэнкаўскі рэжым у гэтым пытанні падыходзіць так, як падыходзілі тыя ж савецкія кіраўнікі ў апошнія часы. Я нагадаю, што ў 1985-86 гадах у Мінску не было ніводнай школы з навучаннем на беларускай мове.

Таму зараз не адбываецца нічога новага. Гэта вяртанне да змрочнай познесавецкай рэальнасці. Але ў сучаснай сітуацыі ўсё ж такі беларуская супольнасць мае большую свабоду дзеяння — ёсць прыватныя выдавецтвы, ёсць прыватныя грамадскія ініцыятывы, ёсць курсы «Мова Нанова», ёсць маса іншых сфер, дзе можна захоўваць сваю ідэнтычнасць.

— Вы кажаце аб усім гэтым ў цяперашнім часе? Бо шмат чаго з пералічанага зараз ліквідавана.

— Так, я хачу сказаць, што ўвесь гэты ідэалагічны дыктат хутчэй за ўсё не будзе мець ніякіх наступстваў. Бо дзяржава не мае бясконцую колькасць рэсурсаў, каб зусім задушыць беларускамоўных людзей. Наадварот, людзі яшчэ больш мабілізуюцца, каб даць адпаведны адказ на ўсе гэтыя выклікі.

Я не аднашуся да гэтый ліквідацыі, як да чагосьці канчатковага. Гэта палітычная рэакцыя закручвання гаек па звычайным савецкім сцэнары рэжама, які летась крыху не сканаў. Таму думаць, што зараз яны наносяць нейкі смяротны ўдар — не.

Але ж мы павінны быць гатовыя да таго, што беларускае грамадства рэальна падзелена. Шмат для якіх беларусаў беларуская мова не з'яўляецца каштоўнасцю — і гэта рэальная праблема, на якой будуць спекуляваць і іншыя палітыкі, якія прыйдуць ужо наўзамен Лукашэнкі.

Цяпер адбываецца драма, не хачу казаць, што гэта трагедыя. І не трэба думаць, што калі Лукашэнка сыдзе, усё адразу скончыцца хэпі-эндам.

— Ці не падалося вам, што за апошні год людзей, якія перайшлі на беларускую мову ці сталі ёю цікавіцца, стала значна больш?

— Я бы сказаў, што ўвогуле ў людзей, якія бралі ўдзел ў мінулагодніх палітычных кампаніях, з'явіўся інтарэс да Беларусі, як да краіны, нацыі. Беларусы пачалі цікавіцца сваёй гісторыяй, шмат у каго проста расплюшчыліся вочы на сваю ўласную краіну. І мова толькі адзін з элементаў светапогляду. Гэта адзін з краевугольных камянёў, як і беларуская гісторыя, беларуская нацыя, беларуская дзяржаўнасць.

Гэтыя людзі фактычна абудзіліся, зацікавіліся беларускай праблематыкай. І гэта вельмі пазітыўная тэндэнцыя, бо яна не скончылася цяпер. Напрыклад, мы бачым як за апошні год выраслі аўдыторыі тэлеграм-каналаў беларускамоўных СМІ. Гэтыя людзі нікуды не дзеліся, яны засталіся ў гэтым новым для сябе гравітацыйным полі.

gazetaby.info

НОБЕЛЕЎСКІ ЛАЎРЭАТ

«ЛУКАШЕНКО САМ ДЕЛАЕТ ИЗ СВОЕГО НАРОДА ЕЩЕ БОЛЬШЕГО РЕВОЛЮЦИОНЕРА»

Светлана Алексиевич стала одной из четырех нобелевских лауреаток, которые подписали открытое письмо к ЕС с просьбой о гуманном обращении с мигрантами, стремящимися попасть в Евросоюз через Беларусь. Кроме белорусской писательницы, обращение подписали лауреатки Нобелевской премии по литературе Эльфрида Елинек, Герта Мюллер и Ольга Токарчук.

Сама Светлана Алексиевич то, что происходит внутри Беларуси и на ее границах, считает взаимосвязанным.

— Вдруг ты начинаешь понимать, что после того, что происходит в Беларуси, это уже последняя капля... Это же очень опасно, люди же там стреляют, пока в воздух, но могут скоро и друг в друга, — высказала опасения писательница в эфире «Дождя». — Конечно, эти люди — заложники, их обманывают. Многие из них продают, как пишут наши журналисты, свои дома, свои последние драгоценности со свадьбы. Их обманули, им сказали, что тут они спокойно придут к какой-то новой жизни.

Польша по-своему права. Они понимают, если откроют (границы — С.), то они не закроются. Самолеты будут везти все новых и новых людей...

Чудовищно, весь город Минск — это уже столица Ирака, везде эти люди. Стоят палатки в парках. Это тысячи людей.

Что делать? Должно быть усилие дипломатии всего мира, во всяком случае этого региона, европейской дипломатии, чтобы все-таки надавить на Путина и Лукашенко и заставить их как-то цивилизованно вести (отношения с миром — С.). Мы все-таки в XXI веке. Зачем все это варварство?

Все наши тюрьмы заполнены людьми, которые избиты, детей забирают у родителей. Не могу забыть случай, который мне рассказали для новой книги, когда девочка вернулась из школы, а дома нет ни мамы, ни папы. И она в дневнике учительнице пишет: «Я повешусь, меня забирают в приют».

Изо дня в день слышишь какую-то совершенно нечеловеческую информацию о ситуации в Минске. А то, что происходит на границе, — это же порождение минских фантазий, это же лукашенковские фантазии. Это продолжение того же. Промолчала Европа, промолчала Россия, и даже защищала Лукашенко в том, что он творит это варварство. Вот он и показал, на что еще способен.

Возвращаясь к событиям 2020 года в Беларуси, в которых писательница и сама принимала участие, она объясняет, почему Координационный Совет не призывал людей к радикальным действиям.

— Во-первых, я очень горда за наших людей, особенно за молодых людей. Многих из них сажают на 6,7,10 лет колонии, и вот им в суде дают последнее слово — вы бы знали, какие это прекрасные слова! Какие это прекрасные люди — эти новые люди!

Пусть нас обвиняют, Координационный Совет, что мы были за шарики и цветы, дескать, цветами и шариками диктаторов не свергают. Но нам казалось, уже XXI век, и должны быть другие формы сопротивления, а не как в 17 году, брать почту и телеграф.

Нам казалось, что мы можем достать из людей какую-то другую энергию. И она действительно была. Я была среди этих людей на Маршах. Они не шли что-то поджигать или захватывать. Было ощущение праздника — оказывается, нас так много, оказывается, мы вместе. Когда я смотрела на этих людей, на их лица, было такое ощущение, что вот в этой стране я хочу жить. Я влюбилась в собственный народ в эти месяцы, в эти дни...

Я бы не хотела быть тем лидером, который поведет людей на кровь, — отметила Алексиевич.

В настоящее время она опасается угрозы в Беларуси гражданской войны.

— Да, мы ушли с улицы, но это все осталось у нас в голове, у нас в памяти, несмотря на ту жестокую травму, которую диктатор нанес своему народу, когда он избил собственный народ, поставил, как ему кажется, на колени. И в то же время он не может успокоиться, потому что видит, что люди

(працяг на стар. 4)

НОБЕЛЕЎСКІ ЛАЎРЭАТ

(пачатак на стар. 3)

молчат, но они думают. И у него нет сил, чтобы что-то с этим сделать.

Наверняка, сейчас придут другие люди. Потому что Лукашенко сам делает из своего народа еще большего революционера, чем он был в августе. Сейчас люди уже не с шариками-цветочками пойдут. Думаю, что они пойдут, но я боюсь гражданской войны. Сейчас нет единой Беларуси, — говорит нобелевская лауреатка.

Рассуждая о будущем, она обращает внимание на опасность, которую вызывает союз Путина и Лукашенко.

— Я уверена, что не может быть долговечным что-то, что стоит поперек времени и прогресса. Я разговаривала с детьми-семиклассниками — и это уже революционеры. И сделала их революционерами именно эта ситуация. События с самолетом, сейчас мигрантский кризис— все это заставляет Европу понять, что это не только белорусская проблема, это становится проблемой Европы, это взрывает мир и стабильность в Европе... Но союз Лукашенко и Путина — это то, что делает Европу осторожной. Этот союз становится достаточно опасным. Они все больше становятся похожими друг на друга...

Диктатура — это примитивное создание, примитивное устройство. В России или у нас сейчас во главе люди, которые в 90-е годы не могли бы открыть рта, это было бы стыдно — произносить эти вещи. А сейчас это нормально, это философия государства сегодня...

Оказалось, что демократия, если она и была в Беларуси и России, — это такое хрупкое существо, его очень легко опять посадить в клетку и пользоваться только на вынос, когда едешь в Европу...

Мы безоружны против такого тотального зла, когда зло без правил, — сказала писательница.

Она призналась, что сама очень хотела бы вернуться домой и отметила, что гордится людьми, «которые остались там и с достоинством как-то проживают это время».

— Я думаю, что белорусы сегодня не хотят президента, они хотят парламентскую республику, они настолько испугались тому опыту, который они прожили за эти 26 лет, что навряд ли у нас будет президент. У нас будет парламентская республика, — заключила Светлана Алексиевич.

gazetaby.info

ІНТЭРВ'Ю

ІНТЭРВІЮ BBC ЯК ЗАКЛЮЧНЫЯ КАДРЫ ДРЭННАГА ФІЛЬМУ

Журботныя, тужлівыя, безнадзейныя чэргі ля «Валадаркі», «Амэрыканкі» і дзясяткаў іншых беларускіх турмаў не скарачаюцца, а толькі растуць.

Для многіх, хто стаіць у гэтых чэргах, трымаючы ў руках няхітрыя перадачы з харчоў і цёплых рэчаў, жыцьцё замерла пасьля арыштаў блізкіх і родных. Колькі надзеі жыло ў гэтых чэргах усе апошнія месяцы — на тое, што вось-вось каток рэпрэсій спыніцца, што рэжым прымусяць да амністыі і яны нарэшце ўбачаць сваіх блізкіх на свабодзе.

І як балюча гэтым людзям асэнсоўваць, што час вызваленьня хаваецца недзе ў смузе няпэўнай будучыні. А тое, што рэжым не дамогся свайго ў спэцаперацыі зь мігрантамі, для іх асабіста надзеі зусім не дадае.

З карэспандэнтам BBC Стывэнам Розэнбэргам Аляксандар Лукашэнка размаўляў так, нібыта перад ім не журналіст, а ўвесь ненавісны калектыўны Захад у адной асобе, які замахнуўся на ягоную асабістую ўладу. Рэдка калі раней яго можна было бачыць падчас інтэрвію такім азлобленым, раздражнёным, нецярплівым і нецярпімым.

Зь яго рэплік, поўных варожасьці і нянавісьці да сваіх палітычных апанэнтаў, стала ў агульных рысах зразумела, што чакае беларусаў у бліжэйшыя месяцы.

Пералік прыблізна такі:

ніякіх перамоваў са «здраднікамі»

палітвязьняў у Беларусі няма — ёсьць крымінальнікі

каго са «здраднікаў» не ліквідавалі — ліквідуем у найбліжэйшы час; выражам усіх мярзотнікаў, якіх вы фінансавалі

санкцый не баімся, што нам трэба прадаць — прададзім; і з кожным днём будзем жыць усё лепш.

Лукашэнка даваў гэтае інтэрвію, ужо ведаючы, што спэцапэрацыя зь мігрантамі практычна правалена. І рэжым не атрымаў і не атрымае тых дывідэндаў, на якія разьлічваў. Дзьве тэлефонныя размовы з фраў Мэркель, якія, па сутнасьці, нічога канкрэтнага і рэальнага не прынесьлі, — ня той барыш, які б апраўдваў такія калясальныя намаганьні.

Так, спробы перакідаць мігрантаў празь мяжу яшчэ працягваюцца, лягер у лягістычным цэнтры ля Брузгоў пакуль існуе, але гэта хутчэй рэштказая зьява. Заключныя кадры дрэннага фільму. Проста трэба ж некуды падзець тыя некалькі тысяч зьвезеных з Блізкага Ўсходу няшчасных людзей. Тым больш што Беларусь ужо засыпае сьнегам. Цяжка ўявіць, што магчыма зноў арганізаваць дэмаралізаваны і застуджаны натоўп на нейкае падабенства таго штурму, што быў наладжаны ў Брузгах у сярэдзіне лістапада.

Ніякай заўважнай шкоды сумежным зь Беларусьсю краінам Эўразьвязу гэта ўжо не прынясе. І палякі, і літоўцы навучыліся эфэктыўна супрацьстаяць штодзённым начным вылазкам. На мяжы сканцэнтраваныя вялікія сілы пры маштабнай падтрымцы многіх краін Эўразьвязу і НАТО.

Агрэсіўных «турыстаў» хутка ловяць і выправоджваюць назад. Сяго-тага затрымліваюць і прыцягваюць да адказнасьці. Асобных — без празьмернай доўгіх працэдураў выпраўляюць на радзіму. У публічных выступах польскіх і літоўскіх афіцыйных асобаў усё больш стрыманага аптымізму і пераможных нотак. Так, крызіс яшчэ не завяршыўся, але ў ягоным выніку ўжо мала хто сумняецца.

І ў любым выпадку — ніякіх палітычных перамоваў, гандлю з Лукашэнкам на гэтую тэму Эўразьвяз ужо весьці ня будзе. Самая апошняя заява на гэтую тэму міністра замежных спраў Польшчы Зьбігнева Раў: Варшава гатовая абмяркоўваць міграцыйны крызіс з Масквой. Зь Менскам — толькі «тэхнічныя пытаньні на тэхнічным узроўні».

Больш санкцый — больш палітвязь-няў

Сам Лукашэнка прайграваць не прывык і ўспрымае падобныя правалы надзвычай хваравіта. Ягоная звычайная тактыка: біць, зьнішчаць апанэнта, якога ён лічыць слабаком. Раней гэта, як правіла, прыносіла посьпех, і ён рана ці позна дамагаўся свайго. Цяпер, выглядае, насталі іншыя часы.

Чым ён адкажа Захаду? Ужо адказаў: «Мы выражам усіх мярзотнікаў, якіх вы фінансавалі». А многія ж разьлічвалі на тое, што праз паўтара года рэпрэсій ён супакоіцца, што пасьля здушэньня пратэстаў надыдзе адліга...

Тэзіс Іосіфа Сталіна пра «абвастрэньне клясавай барацьбы па меры набліжэньня да сацыялізму» працягвае працаваць. Можна толькі здагадвацца, чыя чарга настане цяпер, калі асноўная маса найбольш актыўных удзельнікаў пратэстаў 2020 году ўжо за межамі Беларусі.

У сацсетках усё больш паведамленьняў пра тое, што рэпрэсіі распаўсюджваюцца на тых, хто падпісваўся за альтэрнатыўных кандыдатаў, чый удзел у маршах вылічылі па білінгу тэлефонаў... Вось пазвальняюць, паарыштоўваюць, выштурхнуць за мяжу ўсіх — і тады ўжо «будуць жыць усё лепш».

Як паводле Сталіна «Ў нас няма ваеннапалонных, у нас ёсьць толькі здраднікі», гэтаксама сёньня ў Лукашэнкі: «Тыя, хто ўцяклі за мяжу — гэта не апазыцыя, гэта здраднікі». А хто ня ўцёк — тыя ў турмах. (І павінны ўспрымаць гэта як належнае, «бо ўсе рэвалюцыянэры прайшлі цяжкі шлях».)

...Афіцыйна абвешчаны ў Беларусі «Год народнага адзінства» адлічвае апошнія тыдні. Лічба палітвязьняў набліжаецца да 900.

Валянцін Жданко
www.svaboda.org

КРЫЗІС

ЛУКАШЭНКА РЫЗЫКУЕ СТРАЦІЦЬ РЭШТКІ ЭЛЕКТАРАТУ

Што павінны адчуваць прыхільнікі Лукашэнкі, якія дзесяцігодзьдзямі жывуць паняцьцямі «парадку», «чыстых вуліц» і «мірнага неба», назіраючы, як мігранты беспакарана разбураюць ходнікі і кідаюць камянямі ў паліцыю пры поўнай падтрымцы беларускіх сілавікоў?

«Мігранцкі крызіс» быў патрэбны менскаму рэжыму для вырашэньня сваіх палітычных праблемаў зь легітымнасьцю — і, як выглядае, доўгатэрміновыя электаральныя наступствы цяперашнюю ўладу ня вельмі хвалявалі. Урэшце, даўно ўжо гучыць думка, што меркаваньні беларусаў гэты рэжым ужо ў прынцыпе не турбуюць.

Проста ў некаторыя крытычныя моманты ўлада мусіць рабіць тое, што безумоўна не супадае зь нейкімі глыбіннымі настроямі нават яе «жалезнага» электарату, — але грамадзкую думку даводзіцца ігнараваць дзеля нейкай канкрэтнай тактычнай мэты.

Мяркуйце самі. Я не люблю слова «ксэнафобія» — яно занадта часта выкарыстоўваецца неабгрунтавана, і праз гэта яго значэньне і сутнасьць размываецца. Але факт у тым, што ў большасьці беларусаў існуе пэўны недавер, скажам мякка, да людзей з рэгіёну Блізкага Ўсходу; а па-другое, існуе пераважна нэгатыўнае стаўленьне да мігрантаў, якія імкнуцца трапіць у Эўропу

Так, падчас мігранцкага крызісу 2015–16 году 60 працэнтаў апытаных беларусаў адказалі, што мігрантаў нельга пускаць у Эўропу. Далей, працытую з артыкула Дракахруста пра стаўленьне да розных нацыянальнасьцяў, — «Самым блізкім этнасам былі расейцы, наступныя за імі — украінцы і палякі, потым народы краінаў Эўропы, амэрыканцы і габрэі. А далей — прорва, апытаньні дэманстравалі гіганцкую сацыяльную дыстанцыю з выхадцамі з Азіі і Афрыкі, і адным з самых далёкіх беларусам этнасаў былі арабы, якія складаюць значную долю цяперашняй мігранцкай плыні, якая ідзе праз Беларусь».

І што мы бачым апошнія тыдні? У дзяржаўнай прапагандзе людзі з тых рэгіёнаў, найбольш далёкія і незразумелыя беларусам, абвяшчаюцца лепшымі сябрамі, нявіннымі ахвярамі Захаду; прадстаўнікі Блізкага Ўсходу проціпастаўляюцца заходнікам як станоўчыя героі адмоўным.

… Усе сацыялягічныя апытаньні паказваюць, што касьцяк прыхільнікаў Лукашэнкі — гэта прыхільнікі жорсткага парадку. Гэта тыя людзі, якія апраўдвалі нават бесчалавечныя паводзіны сілавікоў у жніўні 2020 году, рэпрэсіі супраць людзей у 2021-м — бо ўсё ж дзеля «парадку», дзеля «краіны». «Парадак», «чыстыя вуліцы» і «мірнае неба над галавой» — гэта бессэнсоўная прапагандысцкая трыяда, якая зараз актыўна падрываецца дзеяньнямі мігрантаў сумесна зь беларускімі сілавікамі.

Як павінны глядзець прыхільнікі Лукашэнкі, сілавікоў і «парадку» на тое, як мігранты парушаюць усе магчымыя беларускія законы пры поўным спрыяньні беларускіх сілавікоў? Яны знаходзяцца ў памежнай зоне, дзе знаходзіцца нельга, яны сьпілоўвалі там дрэвы, яны спрабавалі гэтымі дрэвамі тараніць польскую мяжу, прабіваць памежны плот. Яны адкрыта жадаюць перайсьці мяжу нелегальна, у абыход усіх беларускіх і польскіх законаў. А апошнія дні яны ў жывым эфіры разьбіраюць ходнікі і кідаюць камянямі ў паліцыю.

І гэта ў дзяржаве, дзе саджаюць на рэальны тэрмін за сарваную маску зь сілавіка, дзе саджаюць за чырвоныя кеды і шкарпэткі, дзе даюць суткі за добрыя словы пра свайго выкладчыка на выпускным вечары.

Вы, магчыма, скажаце, што ўсё гэта даўно ня важна, бо сапраўдныя прыхільнікі Лукашэнкі настолькі замбаваныя, што будуць падтрымліваць яго, што б ён ні рабіў. Не зусім так. Мы маглі назіраць, як з прычыны пэўных дзеяньняў улады ад электарату Лукашэнкі адвальваліся ладныя кавалкі.

У 2017 годзе — пасьля антыдармаедзкага ўказу. У 2020 годзе — пасьля пагардлівага стаўленьня Лукашэнкі да ковіду і ягоных ахвяраў, пасьля парадаў лячыцца трактарам, хакеем і гарэлкай. Летам 2020-га — пасьля арышту прэтэндэнтаў у прэзыдэнты, перад выбарамі. Усё гэта адслойвала ладныя ільдзіны ад айсбэрга пад назвай «давер да Лукашэнкі».

Мігранцкая атака, ды яшчэ ў такой форме, пярэчыць усім глыбінным каштоўнасьцям і ўстаноўкам кансэрватыўных прыхільнікаў Лукашэнкі. Можна канстатаваць, што цяперашні рэжым ігнаруе пачуцьці нават сваіх самых зацятых прыхільнікаў.

Віталь Цыганкоў

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 28.11.2021 у 16.30
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.